

צו - שבת הגדול תשפ"ג גליון קמט שנה ד

מליצי יושר

זרע שמשון

רבי שמשון היים
ב"ר נחמן מייכאל נחמני זצ"ל
הבטיח למי שילמוד בספריו:
תשלומי חן וחסד ושלמא רבא
מן שמיא ועיניכם תראנה בנים
ובני בנים כשתילי זיתים סביב
לשולחנכם, חכמים ונבונים
ובתים מלאים כל טוב, גם עושר
גם כבוד לא יסופו מזרעכם וכו',
בני חיי ומזוני ט"ו.

מלא העומר

רבי אריה לייב ב"ר משה
צינץ זצ"ל ביקש קודם
פטירתו שיתנו לו דף ורשם
בשארית כוחותיו:
מי שישתדל בהדפסת ספרי אהיה לו
למליץ. וכ"כ הגה"ק רבי צדוק הכהן
מלובלין ז"ל: הבטיח הגאון שיעשה
טובה לכל המשתדלים והמסייעים
בהוצאת חיבוריו לאור, וכן היה באמת
שעשה טובה לכולם.
(הקדמה למלא העומר)

אבני נזר

רבי אברהם ב"ר זאב
נחום בורגשטיין זצ"ל
הבטיח קודם פטירתו:
אם ילמדו בספרים שלי,
אהיה למגן ולעזר גם אחר פטירתי
ממש כמו בחיים.
(ארץ צבי להגה"ק מקווינלוב עה"ת
עמוד רמ"ב) וכ"כ השם משמואל:
ובטח יהיה למליץ יושר
למיימינים בה

ילקוט סופר

רבי יוסף לייב ב"ר אליעזר
זוסמאן סופר זצ"ל
כתב בצוואתו למי שילמוד או יפרסם דבריו
אני אטיב עמכם להמליץ טוב בעדם
לפני אל חי, ואם יבואו על קברי
יתפללו ויאמרו איה מזמורי תהלים
ג"כ אשתחוה גם אני לפני שומע
קול בכיית עמו ישראל ברחמים
ואצטרף תפילתי עמכם
לשוב להם כל הימים

לב העברי

רבי עקיבא יוסף
ב"ר יחיאל שלעזינגר זצ"ל
כתב בצוואתו
בקשתי שטוחה שישתדלו
להדפיס ספרים שלי, ואני
תפילה להש"ת, צעק לבי אל ה'
בין בחיי בעוה"ז, ובעוה"ב אם
יהיה בכוחי, אקוה שלא להיות
כפוי טובה ח"ו, ובעולם האמת
אקוה כי לא יבשו בי תומכי.

אתון דאורייתא

רבי יוסף
ב"ר יהודה ענגיל זצ"ל
העיד חתנו הגאון רבי יצחק
מנחם מארגנשטערן זצ"ל
בהספדו
רבינו בטרם עלה השמימה
הבטיח כל מי שייסיע בהדפסת
החיבורים שלו יהיה לו למליץ
יושר בעולם העליון

בן לאשרי

רבי יצחק ב"ר אשר
אנשיל הוברמן הרב
מרעננה זצ"ל כתב בספרו:
הנני מוסר מודעה שהחלטתי להתפלל
בלי נזר בכל יום על כל אלה שיעיית
בספרי, ויגידו בשמי דברי תורה
לאחרים שיושעו מכל צרה
שצריכים ישועה בעוה"ז ובעוה"ב.
וכל הלומד בספרי זוכה ליר"ש,
והצלחה בכל טוב, בזה ובבא.
וסגולה גדולה בבית לכל הדברים.

חזון יחזקאל

רבי יחזקאל ב"ר מרדכי
זלמן אברמסקי זצ"ל:
הנ"ר שלום אייזן זצ"ל בעת
הספרו בשעת הלוייה הכריז:
נצטוונו מאת רבינו זצ"ל לפרסם,
שהבטיח שימליץ טוב לכל מי
שילמוד בספריו, וכן ימליץ טוב
לכל מי שיפיץ את חידושי תורתו.
(רבבות אפרים אר"ח ח"ב עמוד
רמ"ח, מלך ביפו פרק מ"ב).

די שטערקסטע סגולה פאר אלע פראבלעמען

פארוואס האב איך פראבלעמען אין שטוב? פארוואס גייט מיך אזוי שווער מיט פרנסה? פארוואס האב איך צער גידול בנים?
פארוואס קען די דאקטער מיך נישט העלפען? פארוואס האב איך נישט קיין מזל?

תירוץ

ווייל די מקטריגים לאזען נישט אז מיינע תפילות זאלען נתקבל ווערען
וואס איז די עצה? זיך איינקויפען מליצי יושר!

זייט מקיים די צוואה פון די זרע שמשון, פלאצקע גאון, אבני נזר, ילקוט סופר, לב העברי, רבי יוסף ענגיל, רעננה רב,
און ר' יחזקאל אברמסקי זצ"ל, וואס האבען מבטיח געווען צו זיין מליצי יושר
פאר ווער עס וועט פארשפרייטען אדער לערנען זייערע ספרים.

לע"נ הרה"ק המקובל המלוב"ן ר' רפאל ב"ר אברהם ריס ז"ע

צו את אהרן ואת בניו. במדרש (ויקרא רבה ז:א) איתא, דבמעשה העגל גרם אהרן שנאה מהקב"ה לכלל ישראל, כי עשה מום בקרבנות שרצו להקריב לפני העגל, והיה אומר להם ראו שאין בו ממש, ובכך גרם שהם יהיו מזיזים, ואם לא היה מתרה בהם שאין בו ממש, היה אפשר לדון אותם כשוגגים, הדא הוא דכתיב 'ובאהרן התאנף ה' להשמידו', ואין השמדה אלא כילוי בנים, ע"כ. הרי שמפסק זה לומדים שהקב"ה גזר עונש על אהרן שבניו ימותו. וקשה דמנין לחז"ל שהעונש הוא על בני אהרן ולא על אהרן בעצמו, הלא אף בישראל נאמר (דברים ט:כה) "כי אמר ה' להשמיד אתכם", ושם היה הכוונה שרצה הקב"ה להרוג את האבות ואת הבנים, וא"כ מנין שבענין השמדת אהרן, הכוונה היתה רק על כילוי בנים. וי"ל הדנה משה רבינו נענש במה שאמר 'שלח נא ביד תשלח', וניטל ממנו הכהונה. אמנם איתא בזבחים (דף קב.) דמשה רבינו שימש בכהונה כל ימי חייו. ועל כרחק צ"ל דהעונש היה שניטל הכהונה מבניו, אך משה עצמו, כיון שעלה שוב לא ירד, כי מעלין בקודש ולא מורידין, והוא המשיך לשמש כל ימיו בכהונה. ולפ"ז י"ל דגם אצל אהרן כן הוא, ולכך הבינו חז"ל לדרוש שבודאי מה שכתוב שהקב"ה רצה להשמידו, הכוונה על כילוי בניו ולא עליו, שהוא עצמו כיון שעלה שוב לא ירד, ולא יפסיד את תקופת כהונתו. (זרע שמשון אות א.)

זה קרבן אהרן ביום המשח אתו. במדרש (ילקוט תפ"ו): אמר רב אידי, מתאוה היה דוד לקרבן נשיאים. וצריך להבין מדוע מכל הקרבנות שהקריבו בני ישראל, התאוה דוד דוק לקרבן הנשיאים. ויש לפרש עפ"י מה שידוע שאם דוד המלך היה זוכה לבנות את בית המקדש, לא היה נחרב לעולם, וכדאי' בגמרא (סוטה ט:). משה ודוד לא שלטו שונאיהם במעשי ידיהם. וא"כ אם היה בונה את בית המקדש, זה היה הבית האחרון, ובודאי היו צריכים בחינוכו להקריב את קרבן הנשיא המיוחד שהוזכר בנבואת יחזקאל (פרקים מ"ה מ"ו) שיוקרב בחנוכת בית המקדש האחרון שיתקיים לעולמים ולא יחרב כלל. וזה מה שאמרו חז"ל

לכבוד עורך גליון מליצי יושר

נהנה אני מאד מהגליון, ובעיקר ממדור הזון יחזקאל, שזכיתי ללמוד אצלו ולשמוע שיעוריו היקרים בסלבודקה, הביאורים והערות על החזון יחזקאל נפלא עד מאוד, וזה מועיל הרבה להבין דבריו. ורציתי לעורר להמעיינים, דמור"ר בעל החזון יחזקאל זצ"ל, מלבד גדלותו בתורה, גם כח תפילתו היה נורא, וגם בחיים חיותו, שמענו ממדרגותיו, וסיפורים נפלאים מכה תפלותיו. ופעם אחד אמר: "אני מתייגע בתפילה הרבה יותר ממה שאני מתייגע על חידוש בתורה". וידוע דבכל בוקר היה אומר בהתעוררות ובהתרגשות הפסוק: 'ה' אלקי ישראל שוב מהרון אפך והנהם על הרעה לעמו'. ומובן מדוע קיבל על עצמו להתפלל למעלה על ההוגים בדברי תורתו, כי כך היה מנהגו בחיים חיותו להתפלל בכל יום על כלל ישראל

ברכה והצלחה בלי שיעור י.מ.יודלביץ. בית שמש

שהתאווה דוד המלך כשהכין את ביהמ"ק לקרבן נשיאים, והכוונה להקריב את הקרבן המיוחד של הנשיא שיקריבו לעתיד לבוא, שהיה חפץ שיזכה הוא לבנות את בית המקדש, וממילא לא יבטל ולא יחרב לעולם, ולכן יצטרך הוא להקריב בחנוכתו את קרבן הנשיא, שהרי דוד היה המלך והנשיא. וזו היתה תאווה שיתקיים בית המקדש לעולם ולא יחרב. (זרע שמשון אות ד').

לע"נ הג"ר שמחה יואל ב"ר ישעיהו הכהן רובינשטיין זצ"ל בעל חלת לחם יא"צ י' אדר

אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנו. כתב רש"י בודקין כדי שלא יעבור על בל יראה ובל ימצא. והתוס' (שם ד"ה אור) הקשו על פירוש הקונטרס וז"ל: וקשה לר"י כיון דצריך ביטול, דהבודק צריך שיבטל, ומדאורייתא בביטול בעלמא סגי, אמאי הצריכו חכמים בדיקה כלל. ונראה לר"י דאע"ג דסגי בביטול בעלמא, החמירו חכמים לבדוק חמץ ולבערו שלא יבא לאכלו, עכ"ל.

והנה זה ודאי דמברכין על מצות **בדיקה** על **ביעור** חמץ, והטעם שמברכין בנוסח 'ביעור', הוא משום שהבדיקה תחילת ביעור הוא. והנה הטור כתב וז"ל: דבדיקה תחילת ביעור הוא, שמיא אחר הבדיקה מבטלו, עכ"ל. ופשוט דכיון שמבטלו מיד, הוי בשביל זה תחילת ביעור, אבל אם מבטל מקודם הבדיקה, אז יש לחקור אם מברך על הבדיקה, כיון שאחרי הביטול אין שום חיוב לבער את החמץ שלו.

וראיתי במג"א (סי' תל"ה סק"ב) שכתב דמברך בתוך הפסח על הבדיקה גם אם ביטלו, והט"ז מסופק בזה אם ביטלו מברך או לא. ואולי זהו שכתב הטור 'דמברכין על מצות בדיקה ברכת על ביעור חמץ, שמיד אחר הבדיקה מבטלו', דבא לומר דאם ביטל מקודם, אז אין מקום לברכה. ועיין ברמב"ם (פ"ג חו"מ ה"ו) שכתב 'אם בדק אחר הרגל אינו מברך'. ויש לדקדק למה השמיענו דאינו מברך, הלא גם בתוך הרגל אם ביטל את החמץ מקודם, אינו מברך. אלא משמע מדבריו דסובר דגם אם ביטל, אם הוא בתוך הרגל חייב לברך [כדברי המג"א]. ואולי יש חילוק בדין הברכה, דאם בודק קודם החג היינו באור ל"ד, או ביום י"ד, אזי מברך על ביעור ואח"כ מבטלו. אבל אם בדק ברגל, אזי כבר ביטל, אז הדין דמברך הברכה בשעת הביעור, ולא בשעת הבדיקה, והיינו לא ביי"ט דאין מבערין, רק בחוה"מ אזי מברך. (פני אריה פסחים ב.).

לע"נ הרה"ק ר' אברהם בן הרה"ק רפאל ריס זצ"ל יא"צ י' ניסן

אכילת לחם הפנים בערב פסח שחל להיות בשבת. ז"ל אבני נזר (א"ח סי' ש"פ): מה שהוקשה למר לדעת מהרש"א ריש ערבי פסחים, דמצה שאינה משומרת אסור לאכלה בערב פסח, ולא דמיא למצה עשירה דמותר לאכלה בערב פסח, כי מצה שאינה משומרת יש לה טעם מצה, ולא דמי למצה עשירה דאין לה טעם מצה, ע"ש. וא"כ יהיה אסור לאכול לחם הפנים בערב הפסח שחל להיות בשבת, דלחם הפנים אינו טעון שמן וכו', וא"כ יש בה טעם מצה. וא"כ במתני' דמנחות (דף צט:): 'יום הכפורים שחל להיות בשבת החלות מתחלקות לערב', הא גם בשבת ערב פסח הדין כן, דודאי

עשינו מה שגזרת עלינו אף אתה עשה מה שהבטחתנו!

פאר א נדבה פון \$180 פאר גליון מליצי יושר וועט מען מודיע זיין ביי די ציונים פון די **פלאצקע גאון** - ווארשא, **אבני נזר** - סוכאטשוב, **ילקוט סופר** - פאקש, **לב העברי** - הר הזיתים, **ר' יוסף ענגיל** - ויען, **בן לאשרי און חזון יחזקאל** - הר המנוחות אז איר האט מקיים געווען די צוואה, און יעצט איז די צייט פאר זיי מקיים צו זיין זייערע הבטחה!

געדענקט "מקח בלייבט מקח"!
gilyonny@gmail.com 732-510-0560

אין מתירין אותם לאכול ביום כיון דיכולין לאכול בערב.

ונראה ל', דודאי משום חביבה מצוה בשעתה מצוה לאכול מבעוד יום, והרי מצינו דהקטרת אברים ופדרים דוחה שבת אף דאפשר משתחשך (מנחות עב.). וא"כ אכילת לחם הפנים דהוא מצוה שצריך לעשותה עכשיו, דוחה איסור אכילת מצה בערב פסח שאין איסורו רק משום ביטול ופגם המצוה שבערב, (כמו שכתב התרומת הדשן סימן קכ"ו). וא"כ אפילו תימא דפגם מצוות מצה הוא טפי, הלא מותר לטמא לקרובים אף שעיד"ז יתבטל אח"כ מפסח, כיון שעדיין לא חל חיוב פסח שעדיין לא הגיע זמנה (ע' סוכה כה:), והכא נמי מותר לאכול עכשיו הלחם הפנים משום חביבה מצוה בשעתה, אף שמכל מקום יפגום המצה שבערב.

לקחת לו גוי מקרב גוי. במדרש שוחר טוב (פרק ק"ד) "לקחת לו גוי מקרב גוי", דישאל במצרים היו לעובר במעי אמו, הענין כמו שעובר בפני עצמו אין לו שום מציאות, ובשעת הלידה משיג מציאות וחיות לכל ימי חייו. כמו כן ישראל במצרים לא היתה להם שום מציאות בפני עצמם, ובצאתם נעשו לעם, ונתהווה אצלם חיות לדורות. וכן בכלל בכל חג פסח נתעורר הכוח ההוא ונותן חיות דקדושה לכל השנה, והעיקר תלוי בהכנה, וזהו כמו ביקור קרבן והוא הזמנה, וכמו שהיה במתן תורה פרישה והגבלה. (נאות הדשא ח"א עמוד רמ"ו).

לע"נ הרה"ק ר' משה ב"ר יצחק אייזיק פיישלוס זצ"ל יא"צ י' ניסן

זאת תורת העולה היא העולה. איתא במדרש פליאה: שאלו תלמידיו את רבי יוסי בן קיסמא אימתי בן דוד בא, והשיב להם זאת תורת העולה. ויש לומר על פי מה שאמרו חז"ל (סנהדרין צח). דשאלו את משיח אימתי קאתי מר, וקאמר היום אם בקולו תשמעו. וכן אמרו (שם דף צז.) אין ישראל נגאלין אלא בתשובה. והנה נודע מה שאמרו דורשי רשומות דשלשה דברים מסוגלים לתשובה, והם 'צום קול ממון', ומספרם שוה בגימטריא 'זאת'. וזה הכוונה **בזאת** אני בוטח'. וכתב נחל קדומים (פרשת בחוקות) עה"פ 'ואף גם 'זאת' בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים לכלותם', כי הני תלת מילי הרמוז ב'זאת', סגולתם לקרב הגאולה. ופירש הרה"ק רבי שמשון מאסטרפולי זצוק"ל המסורה 'מדוע לא בא בן ישי גם תמול גם היום', 'מדוע לא כליתם חקכם גם תמול גם היום', דזה רמז על שנת ת"ח, העולה ר"ת של 'תמול גם היום', שישאלו עקוק מכובד הצרות והיה אז זמן מסוגל לגאולה, ועל זה שאלו מדוע לא בא בן ישי. והתשובה הוא: 'מדוע לא כליתם חקכם גם תמול וגם היום' היינו לקיים 'היום' אם בקולו תשמעו, אשר ר"ת 'היום אם בקולו תשמעו' עולה 'זאת', עכ"ד.

ונראה דזה הכונה שהשיב ר"י בן קיסמא 'זאת' תורת העולה, כאשר יקימו בחינת 'זאת', הראשי תיבות של 'היום אם בקולו תשמעו', והיינו שלש עניני תשובה המרומזים ב'זאת', אז נזכה לגאולה.

לע"נ ר' יוסף ב"ר יחיאל מיכל ניימאן ה"ד יא"צ י' ניסן

מדוע לא קבעו י' ניסן ליר"ט. בא"ח (סימן ת"ל) איתא: י' ניסן שבת שלפני הפסח קורין אותו שבת הגדול. והקשה המג"א דהוה ליה לקבוע יר"ט בי' לחודש ניסן אפילו חל בחול, כמו שאר המועדים. וכתב דאפשר מפני שקבעו תענית י' ניסן כיון שמתה בו מרים, עכ"ד. וצ"ע הקושיא, דהא שלחה אסתר לחכמים קבעונו לדורות'. והשיבו משום 'אלה המצות', שאין רשאים לחדש דבר עד שהביא ראייה מקרא (ע' מגילה ד,). ולפי"ז איזה קושיא היא מדוע לא קבעו יר"ט י' ניסן, הרי אין אנו רשאים לחדש מועדים כי אם אלו המועדים מקראי קודש".

א בגמרא שם איתא דאסתר ביקשה שתהיה המגילה מכלל הכתובים, ובירושלמי איתא שם דחכמים ענו לה דאין נביא רשאי לחדש דבר, ועל זה מצאו סמך מהתורה, אבל הגמרא לא מייירא מעצם קביעת יר"ט פורים. אולם רבינו סובר דגם על יר"ט צריך סמך, והסמך שמצאו לכלול בין הנביאים הוא סמך לקביעת יר"ט.

תולדות הבן לאשרי זי"ע

כ"ק אדמו"ר הבית ישראל מגור זי"ע העריך והעריך את רבינו והחשיבו במאור מאור, והיה סר למעונו ברעננה לעתים רבות, היה שוהה שם זמן ממושך ומשוחח עמו על דברים העומדים ברומו של עולם.

פעם אחת סיפר רבינו למקורבו, כי ביום חמישי הקרוב יזכה לביקורו של מרן הבית ישראל, כהרגלו שכשהיה נוסע בדרכו מירושלים לחיפה או להיפך, היה לעתים תכופות פונה ממסלולו ונכנס לקודש ברעננה, ומשוחח עמו על דברים העומדים ברומו של עולם פנימיות התורה וסתרי תורה. אותו מקורב לא החמיץ את ההזדמנות לחזות בפגישת שני המאורות הגדולים צדיקי עולם אלו, והיה שם ביום חמישי בחוץ, כשמרן הבית ישראל הגיע ונכנס עמו אל חדרו ללא נוכחותו של אדם נוסף, לעומדים מבחוץ היה ניתן לשמוע שברי משפטים, מתוך השיחה ביניהם הם דיברו על המאמץ השמימי הנדרש לבטל גזירות קשות ורעות, ולהשפיע ברכות וישועות על עם ישראל, וכן שוחחו בלימוד פנימיות וסתרי תורה.

תוך כדי כך נשמע שהאדמו"ר הבית ישראל פונה לרבינו ומפציר בו ואומר לו כי קיבל ממנו הבטחה בביקור שעבר כי יבאר לו איזה ענין מסוים, שעליו הם דנו בפגישה הקודמת. (ברכה משולשת עמוד מ').

והא דאמרה הגמ' 'כל שבעה רשות הוא', היינו כמו תפלת ערבית דרשות הוא, [אבל בודאי מקיים מצות בתפילת ערבית] וכו'.

וכן מוכח מדברי בעל המאור (סוף פסחים) שכתב וז"ל: יש ששואלין באכילת מצה, מה טעם אין אנו מברכים עליה כל שבעה, כמו שמברכים על הסוכה כל שבעה, דהא גמרינן מהדדי דלילה הראשון חובה מכאן ואילך רשות בין במצה בין בסוכה. ויש להשיב, לפי שאדם יכול בשאר ימים לעמוד בלא אכילת מצה ויהיה נזון באורז ודוחן וכל מיני פירות, משא"כ בסוכה שאינו יכול לעמוד בלא שינה ג' ימים והוא חייב לישן בסוכה ולטייל בה, עכ"ל. והנה אילו לא היה מצוה כלל כל שבעה לאכול מצה, רק אסור לאכול חמץ, אזי היו כל דבריו מיותרים, ואינם כדאים להכתב. אלא כוונתו דכיון דאינו חובה מוכרחת לאכול מצה, רק [אם אוכל מקיים מצוה], לכן אינו טעון ברכה. אלא דאילו היה הכרח לאכול מצה מפאת שאי אפשר להתענות, אזי גם ההכרח ע"י דבר אחר, סוף סוף הרי מוכרח לקיים מצוה זאת וראוי שיטעון ברכה, אבל כיון דאפשר לאכול דברים אחרים לכן אינו מוכרח לאכול מצה, לכן אינו טעון ברכה.

וזוהו הכוונה בגמ' כאן, דבפסח יש נפקותא בכל הפסח גם בחוה"מ למצוה עכ"פ, ואף דנקט 'ידי חובתו', זה אטו לילה הראשונה, אבל הנפקותא הרי היא בכל הפסח, דאם בא לקיים מצוה זאת לא יעשה במצה של מעשר שני, ולכן לא אמר 'בי"ט', רק 'בפסח', היינו כל הפסח ואפי' חוה"מ. משא"כ באתרוג הנפקותא רק 'בי"ט', דאפי' בזה"ז דלולב ניטל כל שבעה, מ"מ 'לכס' הא לא בעינן רק בראשון כמבואר ריש לולב הגזול, לכן שפיר נקט באתרוג 'בי"ט', ובמצה 'בפסח'. (גליוני הש"ס פסחים לח.).

לכות מ.ל.ב.ח. לרפ"ש רפנהו"ג בתוך שאר חולי ישראל

זאת התורה לעולה לחטאת ולאשם. באזור אליהו (הורשובסקי) בפרשתינו, מביא קושית המפרשים על ר' ישמעאל דאמרינן (שבת יב:) שכתב על פנקסו אני ישמעאל קריתי והטיתי, לכשיבנה בית המקדש אביא חטאת שמינה. הרי במנחות (דף קי.) אמרו, דהעוסק בתורה כאלו הקריב עולה

ואם הקושיא היא למה לא נקבע מה"ת י"ט י' ניסן, א"כ מה תירץ המג"א משום חשש תענית צדיקים, הרי מרים היתה אז בחיים חיותה ואמרה שירה כדכתיב בפרשת בשלח. אלא צריך לומר 'בכלל מאתיים מנה', דבמועד חג הפסח ראשון ושביעי, נכלל כל הניסים, שהרי עשרה ניסים נעשו לאבותינו במדבר ולא נקבע להם מועדים כגון עלי באר בזכותה של מרים, אלא דהכל בכלל חג הפסח.

וא"ת הא כתב המג"א (סימן פור"ת סק"ד) דיכולים בני העיר לתקן בהסכמה ובחרם עליהם ועל הבאים אחריהם לעשות פורים ביום שנעשה בו נס, ע"ש. וי"ל דזה רק ביחיד, אבל אין יכולים לעשות י"ט על הכלל. אך צ"ע מנס חנוכה איך קבעוהו י"ט דלא נמצא סמך עליו במקרא, ואיך אפשר דלא היה כדאי נס בקיעת הירדן לעשות י"ט ולומר הלל באותו יום, ורק חנוכה קבעוהו י"ט.

וצריך לומר כיון שתכלית הנס בבקיעת הירדן [כדי שיוכלו לעבור הירדן לארץ ישראל], נתבטל בחורבן, ממילא נתבטל זכרונו. משא"כ בכיבוש השני, אשר נתקדשה לשעתה ולעתיד לבא, גם זכרונו נתקיים בנצחון לנצח בנס שהוא כעין קימו למעלה מה שקבלו למטה. משא"כ אסתר שלא נמצא בו נס גלוי מהשמים, היה נצרך למצוא סמך מהמקרא, [דבניסים גלויים כמו בחנוכה אין צריך סמך על זה מקרא, וחכמים יכולים לקבוע י"ט, אבל בפורים שהנס היה בדרך הטבע על זה צריך סמך מקרא. וכן בניסים שהיו קודם כיבוש שני שלא נתקדש לדורות אין עושים חג, כיון שבחורבן נתבטל התועלת מהנס, ולכן לא עושים י"ט בבקיעת הירדן, אבל נס של יציאת מצרים הוא לדורות, כי תכלית גאולת מצרים היה לקבלת התורה, וזמן מתן תורתנו שהוא עוד לנצח, כן זכרונו לנצח, כמו שאמרו בהגדה 'ברוך המקום ברוך הוא ברוך שנתן תורה לישראל', כי זה כל פרי יציאת מצרים.

ואפשר לומר שנרמז שבת הגדול בסמך על הכתוב 'כי הגדיל ה' לעשות עמנו'. ועוד אפשר לומר ברמז כי רמזה מרים הנביאה ברוה"ק בשירתה 'שירו לה' כי גאה גאה', דתיבת 'גאה' ע"ה בגמט' י', לרמז על הנס של י' ניסן ובירדן. (שו"ת ר' עקיבא יוסף אר"ח ח"ב סי' רפ"א).

לע"נ הר"ר משה אהרן ב"ר שמואל אליהו מוואלין זצ"ל י"א צ"ד ניסן

מצוה קיומית לאכול מצה כל שבעה. אמרו בפסחים (דף לח.): מצות של מעשר שני, לדברי ר' מאיר אין אדם יוצא בה ידי חובתו בפסח, לדברי ר' מאיר חכמים יוצא בה ידי חובתו בפסח. אתרוג של מעשר שני, לדברי ר' מאיר אין יוצא בו ידי חובתו בי"ט, לדברי חכמים אדם יוצא בו ידי חובתו בי"ט. ויש לדקדק מדוע נקט הגמ' במצה 'בפסח', ובאתרוג נקט הגמ' 'בי"ט', אע"ג דאין סכות קרוי סתם 'י"ט' יותר מפסח.

ונראה דמכאן ראייה דמצות אכילת מצה היא כל שבעה, דאם אוכל מצה מקיים מצוה, [דזה מצוה קיומית], אלא דחובה היא רק בלילה הראשונה,

איר קנטש באשטעלען פאר שבת באויארפען-שבע ברכות-בר מצוה

א ספעציעלע גליון מיט די נאמען פון די בעלי שמה ארויפגעדרוקט אין דאס פארטיילען ביי די שמה!

אין די זכות פון די צדיקים וועט נמשך ווערען שטענדיג

ב אינו מובן מה שהוסיף רבינו 'בירדן'.

חדש ויצא לאור

חדושי רבנו חיים הלוי

על הרמב"ם
עם מורשת הגר"ח

• כרך ראשון •

ירל מחדש בתוספת כביאות, ציונים, עיונים, מותרות, מקורות ומכילאים

מהדורה מושקעת ומודרנית בעריכת מכון מורשת הגר"ח לאחר הרבה שנים בנייעה עצומה

הוצאת מכון מורשת הגר"ח, ירושלים

מכון מורשת הגר"ח
moreshetgracha@gmail.com

הפצה ראשית:
עם הספר 'לעושי'

קטן
הוצאת
הספרים
העבריים

בשורה טובה

שוב יצא לאור הספר המבוקש ביותר

חלת לחם על הלכות חלה – ברכת הבית על מסכת חלה

במהדורה מפוארת בתכלית ההידור והיופי

ע"י מכון עבודה ברורה
אפשר להשיג הספר בארה"ב: הרב יצחק מיטניק שליט"א 732-987-4733
בירושלים: מכון עבודה ברורה 02-6576577

מנחה חטאת ואשם, וא"כ כבר יצא ע"י לימודו, ואין צריך להביא חטאת, ע"ש.

אמנם המעיין בגמ' שם יראה דזה דעת ריש לקיש, ואילו רבא מוטיב על זה, ואמר באופן שונה, דכל העוסק בתורה אינו צריך לא עולה ולא חטאת, דתורה מגנא ומצלא, ולא דהתורה חשיב כאילו הקריב קרבן. וא"כ גבי ר' ישמעאל דראינו שהתורה לא הצילתו, א"כ חייב להביא קרבן.

וגם ר' יצחק התם פליג ואומר שדוקא בתורת חטאת חשיב כאילו הקריב חטאת, וכן העוסק בתורת אשם חשיב כאילו הקריב אשם. אבל כשלומד דין אחר, אז אינו עולה לו כחטאת וכאשם, וא"כ יש לומר דר' ישמעאל קרא דין אחר, ולא דיני חטאת ואשם.

אבל לענ"ד גם לדעת ריש לקיש לא קשיא, דכיון דעבר על דעת חבריו שאסרו לקרא לאור הנר בשבת, הוה ליה עיקר הלימוד באיסור, ויש בו משום אין קטיגור נעשה סניגור, ומוכרח להביא קרבן דוקא.

לע"נ הג"ר אלטר חנוך הענעך ב"ר חיים דוד לייבאוויטש זצ"ל י"א צ"ל ניסן

מתעסק באיסור הנאה. הגר"ח ביאר (מובא בברכת שמואל קידושין סי' כ', ונדרים סי' כ"ח אות א'), דקיים ב' סוגי מצות: א) מצות הנעשות בגופו של אדם כמו תפילין ומצה וכדומה, שהמצוה היא להניח תפילין על גופו, ושגופו יאכל מצה. ב) מצות שמוטלות על הגברא לעשות, כמו שחיתת קרבן פסח, דאין המצוה שגופו ישחוט הקרבן, רק שה'גברא' ישחוט, ולכן מהני שליחות בזה, דע"י שמינה שליח לשחוט עבורו, חשיב שהוא בעצמו שחטו.

וכן קיים ב' סוגי עבירות: א) עבירות הנעשות ע"י הגברא כמו רציחה, ושם בעינן מעשה עבירה, דבלא"ה לא מיקרי שהגברא עשה העבירה. ב) עבירות הנעשות בגופו של אדם כמו חלבים ועריות, דהעבירה היא מה שגופו אוכל החלב, ולא מה שהגברא אוכל חלב, ושם לא בעינן כלל מעשה עבירה, דרק היכא שהאיסור הוא מה שהגברא עובר, בעינן מעשה עבירה, לכן אף המתעסק בחלבים ועריות חייב, ע"ש.

וכתב החזון יחזקאל (פסחים כה:), דזה החילוק בין אכילה והנאה, דאיסור אכילה הוא מה שהגוף אוכל, וגם במתעסק חשיב דהגוף אוכל. לעומת זאת איסור הנאה הוא על הגברא, שלא יעשה מעשה כדי ליהנות, ובלי כוונה לא חשיב שהגברא עשה מעשה.²

וז"ל: שאני איסור הנאה מאיסור אכילה, דלגבי איסור אכילה יש כאן חתיכה דאיסורא שהיא עצמה אסורה באכילה, ואפלו במתעסק בדבר אחר כגון שסבור דזה רוק ומתעסק לבלוע רוק ונמצא דזה חלב הוא חייב חטאת, אע"פ שלא נתכוין לאכול חלב, מפני שהוא נהנה מעצם החתיכה דאיסורא וכו'. אבל לגבי איסור הנאה אין כאן חתיכה דאיסורא שאסורה בהנאה, אבל יש כאן דבר שאסור ליהנות על ידו וכו', והיינו שלא יעשה מעשה ליהנות על ידו וכו', דבאיסור הנאה האיסור הוא על האדם שלא יעשה מעשה ליהנות מדבר האסור בהנאה וכו', וכיון שלא מכיון ליהנות אע"פ שהוא נהנה לא חשיב כאילו הוא עושה מעשה ליהנות.³

ג וכל בקובץ שיעוריו (ח"ב סי' כ"ג אות ו'): לענין מתעסק דגלי קרא דנחשב כאילו נעשית המעשה מאליה ולא ע"י האדם וממילא אין כאן איסור כלל, אבל בחלבים ועריות דהמעשה מצד עצמה גם בלא האדם הוא דבר אסור מה שהגיע להאדם הנאה מאכילה אסורה, וגם אם לא נחשבנה על האדם אלא כאילו נעשית מאליה, מ"מ גם ע"ז הקפידה התורה שלא תגיע הנאת מאכל אסור אל האדם, וע"כ לא מהני בזה הא דבמתעסק אין המעשה נחשבת על האדם, ומשום הכי חייב מתעסק בחלבים, דבזה לא מהני מה דגלי לן קרא דנחשבת המעשה כאילו נעשית מאליה וכו', וזהו שחילק הר"ן בין איסורי אכילה לאיסורי הנאה, טעמא דמילתא הוא משום דדוקא באיסורי אכילה האיסור הוא על המעשה מצד עצמה אף כשלא נעשית ע"י האדם, אבל באיסורי הנאה האיסור הוא רק אם האדם נהנה מהן, ולא אם הגיעה אליו הנאה מאליה דבזה לא הקפידה תורה.

ד וכל בברכת שמואל (כתובות סי' י"א אות ב') בשם הגר"ח, וז"ל: והנה בדברי הר"ן מבואר דבאיסור הנאה אין נתכוין פטור ואפילו פסיק רישא, ודוקא באיסורי אכילה לא מקרי מתעסק ע"י דנהנה ולא באיסורי הנאה וכו'. דדין אכילה תלוי בשם אכילה ולא במעשה אכילה [של הגברא], רק דחפצא של אכילה בגוף זהו אכילה, ותלוי רק במה שהוא בתורת שם אכילה בדינה של התורה, על כן יש דינים באכילה, כמו אכילה גסה דנפיק מכלל אכילה בדין התורה, ולא תלוי בהנאתו של גוף, ורק אם לא נפיק מכלל אכילה. משא"כ הנאה אין בה דינים [ותנאים מה מיקרי 'הנאה'], דהנאה האסור הוא מה שהוא הנאה אצלו, ולא מה שחל עליו שם ודין הנאה, דלא מצינו דין הנאה גסה וכו'. ועל כן לא שייך שכן נהנה רק באכילה, דע"י החשוב שם אכילה בהחפצא דאכילה לא בעינן כוונתו כלל, אלא דע"י דנעשה בגופו שם אכילה בהחפצא מקרי עוסק בגוף העבירה ומחויב, משא"כ בהנאה דהוא ע"י שהוא [והיינו הגברא] נהנה בגופו, בעינן שיתכוין לזה, וכל זמן שלא נתכוין הוי מתעסק, עכ"ל. ועי' ברכת שמואל (ב"ק סי' י"ד אות ג').

סגולה פאר ערליכע קינדער

סגולת אריה"ק כהדרת הרה"צ מ'אראד זצ"ל

ארינברענגען יראת חטא אין אייערע קינד דורך א שטיין ביי קברי צדיקים.

וואס טוהט מכון דורות ישרים:

• א ת"ח ויר"ש וואס טוהט עס שוין • מ'לאזט איין וויסען ווען די שטיין אסאך יאהרן צו העלפן אידן, ווערט געבאקען, שהוא עת רצון וועט עס טוהן פאר אייער ישועה להתפלל, כדי איר זאלט קענען פרייוואט, בנאמנות, קאנפידענשעל. מיט זאגען די תפילה.

• יעדע נאמען איז א באזונדערע שטיין, באזונדערע עבודה און תפלות פאר א לענגערע צייט, אלעס ווערט געטוהן מיט גרויס איבערגעבענעקייט, מיט כוונה, במתינות, אזוי האט עס די ריכטיגע כח.

• די שטיין ווערט באגראבען ווי די ריכטיגע וועג, און אזוי זעהט מען עס נישט.

• מ'שרייבט די גאנצע נוסח אויפן שטיין סיי פאר מען באקט די חלות און סיי נאכדעם אזוי ווי אלע שיטות. די שטיין בלייבט אין דעם אויוועג פאר 2 וואכען.

• מ'זאגט די תפילה 18 מאל אויפן שטיין, ביי די ריכטיגע צייטען.

דוקא אויף דעם מקובלידיגע אופן פון **מכון דורות ישרים** זעהט מען ווי עס ווערט מקיים די ווערטער פון אריה"ק אויפן האר: **יבנה הלב (אנציינען זיין הארץ צו אידישקייט), שיתקנה לבו לשמים לטובה (ס'רשישע די גאנצע מענטש), וזראה מלאים (והנעם זעהן וואונדער),** מ'קען עס געבען פון מעשר.

פאר פרטים רופט-טקסט מכון דורות ישרים

dorosyesharim@gmail.com 917-635-3883

צופרידענע עלטערען פון מכון דורות ישרים זאגן:

” מיין קינד איז געווארען א אנדערע מענטש. ער לערענט מוסר, ער וויל ענדיגען א מסכתא

” מיין זוהן בעהט מיך זעקס מיך אויף 5 מינוט פאר סוף זמן קריאת שמע

” מיין יצחק האט ארויפגעלייגט א פילטער

” איך האב נישט געהאט קיין מנוחה פארדעם, נישט וויסענדיג וואס מיין בחור טוהט

” כהאב אנגעהויבען זעהן הצלחה קיין מייער קינדער נאכען מנדב זיין פאר מיין חבר'ס קינד